

BIULETYN BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ

Miesięcznik Białskopodlaskiej Izby Rolniczej

IZBY OBJĘTE REFORMA

29 grudnia 1998 r. uchwalono ustawę „o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem reformy ustrojowej państwa”. W pakiecie nowelizowanych ustaw znalazła się między innymi ustawa „o izbach rolniczych”. Według przyjętych nowych rozwiązań prawnych w Polsce będzie funkcjonowało 16 Izb Regionalnych powołanych w nowych województwach. Do końca 2000 r. Walne Zgromadzenia nowych Izb będą stanowili Delegaci Izb obecnych - według kryterium miejsca zamieszkania. Jak wynika z nowych przepisów, do 28 lutego br., Wojewodowie zobowiązani są zwołać Walne Zgromadzenia Izb, na których zostaną przyjęte statuty oraz zostaną wybrane nowe Zarządy, Komisje Problemowe Izb oraz Delegaci do Krajowej Rady Izb Rolniczych.

W NUMERZE:

- **REFORMA SAMORZĄDU ROLNICZEGO**
- **V POSIEDZENIE KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH**
- **ŚRODKI TOWARZYSZĄCE WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ UNII EUROPEJSKIEJ**
- **GRUPY PRODUCENCKIE ROZPOCZYNAJĄ WPÓŁPRACĘ**
- **SZKOLENIOWA WIZYTA W NIEMCZECH**
- **PRAWNIK RADZI**

Biuletyn Białskopodlaskiej Izby Rolniczej
Biuro Izby: 21-500 Biała Podlaska, ul. Brzeska 41
Tel. (083) 3420032, 3443014; Fax. (083) 3420032

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH.

POSIEDZENIE KRIR

W dniach 21-22.12.1998 r. w Miedzeszynie odbyło się V Posiedzenie Krajowej Rady Izb Rolniczych. Delegaci z regionalnych Izb Rolniczych omawiali sytuację w rolnictwie i wypracowali wnioski, które prezentujemy poniżej.

1. Należy doprowadzić do określenia roli rolnictwa polskiego jego misji i celów - jako podstawy opracowania strategii rozwoju rolnictwa i terenów wiejskich kraju i regionów. Powinno to być podstawą do:
  - przyjęcia ustawy o rodzinnym gospodarstwie rolnym
  - przyjęcia ustawy o regulacji obrotu ziemią
  - nowelizacji ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa
  - przyjęcia ustawy grupach producenckich
  - prac nad regionalnymi programami rolnymi.
2. Należy przyspieszyć prace nad wprowadzeniem unijnych norm skupu zbóż.
3. Doprowadzić do podania przez państwo, do 1.05.1999r., warunków skupu interwencyjnego na rynku zbóż, sposobu interwencji, zasad przyznawania dopłat dla producentów zbóż.
4. Należy podjąć działania w sprawie uchwalenia „ustawy górskiej”.
5. Zarząd KRIR powinien podjąć działania w kierunku opracowania warunków współdziałania ze związkami i organizacjami rolniczymi w celu obrony interesów rolników, oraz nowelizacji ustawy o izbach rolniczych w kierunku zwiększenia kompetencji izb rolniczych.
6. Należy zwołać Kongres Izb Rolniczych z udziałem: Prezydenta, Premiera, Marszałków Sejmu i Senatu na temat sytuacji w rolnictwie.
Zagadnienia które powinny być poruszone na Kongresie:
  - projekt ustawy o podatku VAT, przygotowany przez zarząd KRIR i Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
  - współpraca KRIR ze związkami i organizacjami rolniczymi,
  - włączenie struktur ODR do struktur Izb Rolniczych.
7. Należy zorganizować pielgrzymkę rolników do Papieża i powołać do tego celu Komitet organizacyjny przy KRIR oraz komitety pomocnicze przy izbach regionalnych.
8. Należy przekazać w trwały zarząd i użytkowanie izbom rolniczym dotychczasowe laboratoria ds. oceny użyteczności mlecznej będące w posiadaniu 17 Okręgowych stacji Hodowli Zwierząt
9. Należy wystąpić do Rządu RP o zapewnienie w ustawie budżetowej środków na realizację programu mleczarskiego w Polsce, dostosowanie obór, stworzenie możliwości pozyskiwania mleka zgodnie z wymogami Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej.
10. Należy podjąć działania organizacyjne mające na celu tworzenie społecznych struktur Rad Rolniczych na szczeblu powiatowym (budowanie lobby rolniczego)

P R Y W A T Y Z A C J A

Zarząd

Zakładów Mięsnych „Łmeat-Łuków” S.A. z siedzibą, w Łukowie, przy ul. Przemysłowej 15 działając w imieniu Ministra Skarbu Państwa

na podstawie ustawy z 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 118, poz. 561 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 24 kwietnia 1997 r. w sprawie sposobu wykazania przez uprawnionych rolników i rybaków okoliczności umożliwiających im nabycie akcji spółek Skarbu Państwa oraz szczegółowego trybu nabywania przez nich akcji (Dz. U. Nr 44, poz. 280).

Wzywa

uprawnionych rolników do składania pisemnych oświadczeń o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji w terminie do dnia 18 stycznia 1999 r. w siedzibie Spółki, pokój nr 1 (parter budynku administracyjnego, wejście do sali widowiskowej).

Zgodnie z art. 2 pkt. 6 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych przez uprawnionych rolników rozumie się: osoby fizyczne prowadzące gospodarstwo rolne, z którego w okresie pięciu lat przed wykreśleniem przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorstw państwowych dostarczano bezpośrednio lub pośrednio do tego przedsiębiorstwa żywiec o wartości co najmniej 100 q żyta według cen przyjmowanych do obliczania podatku rolnego w ostatnim roku przed wykreśleniem przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Niezłożenie oświadczenia w podanym terminie powoduje utratę prawa do nieodpłatnego nabycia akcji.

Pisemne oświadczenie o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji Spółki rolnicy składają w siedzibie Spółki lub przesyłają listem poleconym.

Do składanego oświadczenia należy dołączyć:

1. zaświadczenie z urzędu gminy o prowadzeniu gospodarstwa rolnego.
2. dokumenty lub oświadczenia o dostarczeniu bezpośrednio lub pośrednio do przedsiębiorstwa państwowego przekształconego w spółkę żywca pochodzącego z gospodarstwa rolnego, w okresie 5 lat przed wykreśleniem tego przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorstw państwowych.
3. dokumenty lub oświadczenie, że wartość dostarczanego żywca stanowiła co najmniej 100 q żyta według cen przyjmowanych do obliczania podatku rolnego w ostatnim roku przed wykreśleniem przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Na podstawie złożonych oświadczeń i dokumentów oraz dokumentów będących w posiadaniu Spółki, Spółka sporządzi w terminie 3. miesiący tj. do 18 kwietnia 1999 r. listę uprawnionych rolników.

W przypadku nieumieszczenia na liście, rolnikowi przysługuje prawo do złożenia w siedzibie Spółki lub przesłania listem poleconym reklamacji w terminie 14 dni od dnia wywieszenia listy.

Reklamacje będą, rozpatrywane w formie pisemnej w terminie 14 dni od daty ich złożenia.

Rozpatrzenie reklamacji wyczerpuje tok postępowania reklamacyjnego.

ŚRODKI TOWARZYSZĄCE WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ UNII EUROPEJSKIEJ

Środki Towarzyszące to wspólna nazwa trzech instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) Unii Europejskiej, które wprowadzono w ramach reformy tej polityki w 1992r. (tzw. reforma MCSHarry'ego). Głównym celem tej reformy było zmniejszenie nadwyżek produktów objętych systemem wsparcia rynkowego. Instrumenty te zostały ustanowione na mocy trzech rozporządzeń Rady:

- **Rozporządzenie Rady EWG 2078/92** dotyczące metod produkcji rolniczej zgodnej z wymogami ochrony środowiska i zachowania krajobrazu wiejskiego;
- **Rozporządzenie Rady EWG 2079/82** ustanawiające program pomocy finansowej Wspólnoty dotyczący wcześniejszego przechodzenia na emeryturę rolniczą;
- **Rozporządzenie Rady EWG 2080/92** ustanawiające program pomocy finansowej Wspólnoty dotyczący środków działania na rzecz gospodarki leśnej w rolnictwie.

➤ OCHRONA ŚRODOWISKA W ROLNICTWIE

Cele rozporządzenia Rady 2078/92 realizowane są poprzez programy ogólnokrajowe, regionalne lub lokalne (wybór należy do państwa członkowskiego), w których wypłacana jest pomoc finansowa dla rolników.

Realizacja programów ochrony środowiska w rolnictwie opiera się na podpisywanych przez rolników indywidualnych umowach z odpowiednim organem administracji rolnej państwa członkowskiego (np. biurem regionalnym Ministerstwa Rolnictwa czy agencją pracującą na rzecz MR) na realizację określonych działań na rzecz ochrony środowiska w rolnictwie na obszarze gospodarstwa.

Umowy te zawierane są na okres co najmniej pięciu lat (lub dwudziestu w wypadku długoterminowego odłogowania) i mają moc prawną, określają także sankcje związane z niedotrzymaniem warunków umowy przez którąkolwiek ze stron, szczególnie jednak rolnika.

Przy wyliczaniu płatności uwzględnia się trzy elementy:

- rzeczywiście lub potencjalnie utracony dochód;
- dodatkowo poniesione koszty;
- niewielką dodatkową zachętę ekonomiczną (w uzasadnionych przypadkach).

Wielkość elementu zachęty nie może przekraczać 20% łącznej wysokości dwóch pierwszych elementów,

tj. utraconego dochodu i dodatkowo poniesionych kosztów.

Każde państwo członkowskie określa stawki płatności za poszczególne zobowiązania w ramach programów, a Komisja Europejska sprawdza poprawność obliczenia stawek w procesie zatwierdzania programów.

➤ WCZEŚNIEJSZE EMERYTURY ROLNICZE

Rozporządzenie 2079/92 ma na celu promowanie przekazywania gruntów rolnych przez rolników w wieku od 55 lat do wieku emerytalnego aby:

- zapewnić dochód starszym rolnikom w wieku 55-66 lat, którzy zdecydują zaprzestać działalności rolniczej;
- umożliwić powiększenie gospodarstw młodszych rolników, zdolnych do poprawienia sytuacji ekonomicznej i „żywności” gospodarstw;
- ułatwić przekazywanie do zagospodarowania pozarolniczego gruntów, których rolnicze użytkowanie jest nieopłacalne.

Zasady udzielania wcześniejszych emerytur rolniczych.

Pomoc finansowa związana z wcześniejszym przechodzeniem na emeryturę, udzielana przekazującym może przyjąć następujące formy:

- jednorazowa wypłata z tytułu przejścia na emeryturę;
- roczna renta niezależnie od obszaru uwolnionych gruntów;
- roczna renta za hektar uwolnionych gruntów;
- dodatek do renty emerytalnej w przypadku, gdy wysokość renty wypłacanej zgodnie z krajowym systemem emerytalnym jest zbyt niska, aby skłonić rolników do zaprzestania działalności rolniczej.

Powyższe formy pomocy finansowej mogą być kombinowane ze sobą i udzielane w postaci zmniejszających się corocznie wypłat.

Maksymalne stawki wcześniejszych emerytur współfinansowanych przez UE.

Całkowita wielkość wypłaty kwalifikującej się do współfinansowania przez UE na jedno gospodarstwo rolne może przyjmować następujące formy:

- w okresie od wcześniejszego przejścia na emeryturę do czasu osiągnięcia normalnego wieku emerytalnego jako coroczna renta w wysokości 4 000 ECU na gospodarstwo rolne, plus coroczna dopłata w wysokości 250 ECU za hektar, do maksymalnej rocznej sumy wynoszącej 10 000 ECU na gospodarstwo rolne;
- roczny dodatek do normalnej renty emerytalnej płatonej przez państwo członkowskie udzielany w celu

osiągnięcia takiej samej rocznej sumy całkowitej, jaką określono w poprzednim punkcie.

Okres udzielania pomocy finansowej, jak określono w punktach powyżej, nie może przekraczać dziesięciu lat i nie może trwać dłużej niż do 70 urodzin przekazującego.

Jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się na jednorazową wypłatę z tytułu przejścia na emeryturę, maksymalna suma wypłaty kwalifikującej się do współfinansowania nie może przekroczyć 12 000 ECU plus 750 ECU za hektar uwolnionych gruntów, jednak nie przekraczając limitu 30 000 ECU na gospodarstwo rolne.

Wcześniejsze emerytury dla robotników rolnych.

W wypadku robotników rolnych, którzy tracą zatrudnienie na skutek przekazania gospodarstwa przez przechodzącego na wcześniejszą emeryturę, wcześniejsza emerytura może przyjmować postać:

- jednorazowej wypłaty z tytułu przejścia na emeryturę;
- rocznej renty.

Roczna renta może być udzielana w okresie od wcześniejszego przejścia na emeryturę do czasu osiągnięcia normalnego wieku emerytalnego, w wysokości do 2 500 ECU/rok.

W wypadku jednorazowej wypłaty suma kwalifikująca się do współfinansowania nie może przekroczyć 7500 ECU na jednego pracownika.

Pomoc finansowa dotycząca wcześniejszego przechodzenia na emeryturę kwalifikująca się do współfinansowania przez Wspólnotę udzielana będzie dla (maksymalnie) dwóch pracowników na gospodarstwo rolne.

➤ ZALESIANIE GRUNTÓW ROLNYCH

Rozporządzenie 2080/92 zostało przyjęte aby promować zalesienia jako alternatywną formę użytkowania gruntów rolnych oraz rozwoju działalności związanych z leśnictwem w gospodarstwach rolnych. Szczegółowe cele rozporządzenia to:

- wspomoczenie zmian, które zostaną wprowadzone w zasadach organizacji rynku;
- przyczynienie się do poprawy stanu zasobów leśnych Wspólnoty;
- wspieranie form zagospodarowania krajobrazów wiejskich bardziej zgodnych z równowagą środowiskową;
- zwalczanie efektu cieplarnianego i absorpcja dwutlenku węgla.

Według powyższego rozporządzenia rolnikom i innym osobom prawnym można przyznawać płatności, które pokrywają:

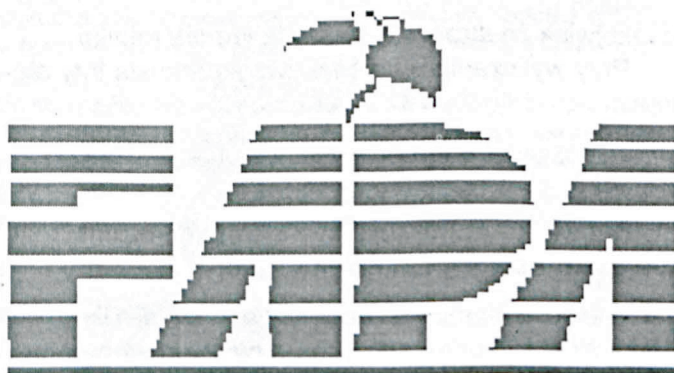
Tabela 1. Maksymalne stawki płatności na rzecz rolników biorących udział w programie zalesiania gruntów rolnych współfinansowanych przez UE.

Pozycja płatności	Drzewa liściaste		Drzewa iglaste	
	Poziom płatności w ECU/ ha		Poziom płatności w ECU/ ha	
	rocznie	w całym okresie	rocznie	w całym okresie
Zalesianie	4830	4830	3626	3626
Pielęgnacja lata I-II	603	1206	301	602
Pielęgnacja lata III-V	362	1086	181	543
Rekompensata z tytułu utraty dochodu rolniczego (maksimum 20 lat)	724,5	14490	724,5	14490
Razem		21612		19258

- koszty nasadzeń;
- koszty pielęgnacji w okresie pierwszych 5 lat uprawy lasu;
- w okresie 15-20 lat potencjalne straty dochodu spowodowane poniechaniem użytkowania rolniczego gruntów zalesionych;
- część kosztów inwestycyjnych na infrastrukturę leśną (przecinki przeciwpożarowe, punkty czerpania wody, drogi leśne itp.).

Realizacja programów oparta jest na indywidualnych kontraktach z administracją rolną i leśną.

Oprac. B. Ludwicka
na podst. Materiałów Szkoleniowych FAPA
(Miedzeszyn '98)

JAK BRONIĆ ROLNICZYCH STRAW

GRUPY ROZPOCZYNAJĄ WSPÓŁPRACĘ

“Świadomi konieczności współpracy pomiędzy organizacjami producentów, w celu wzmocnienia swojej siły na rynku i lepszego przygotowania się do integracji ze Wspólnotami Europejskimi (...) przedstawiciele organizacji producentów owoców i warzyw z Polski Środkowoschodniej postanawiają powołać Środkowoschodnie Regionalne Porozumienie Organizacji Producentów Owoców i Warzyw” - zapisali przedstawiciele 19 grup producentów owoców i warzyw zebrani 1 grudnia 1998 roku w sali Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli.

Porozumienie jest dobrowolnym, otwartym związkiem formalnych grup. Jego celem jest głównie:

- 1 działanie na rzecz organizacyjnego i gospodarczego rozwoju oraz umacniania pozycji rynkowej organizacji producentów rolnych;
- 2 popularyzacja zasad i możliwości grupowego działania gospodarczego rolników;
- 3 reprezentacja interesów producentów rolnych wobec władz oraz administracji rządowej i samorządowej, a także instytucji i organizacji krajowych i zagranicznych;
- 4 uczestnictwo w procesie restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa, w zwłaszcza w zakresie przebudowy struktur rolnych i organizacji rynków produktów rolnych;
- 5 przygotowywanie polskich producentów rolnych do procesu integracji europejskiej;
- 6 promocja nowoczesnych rozwiązań w rolnictwie i ochronie środowiska;
- 7 poprawa pozycji społecznej, ekonomicznej i kulturalnej mieszkańców wsi i małych miast;
- 8 ułatwianie dostępu do wiedzy i nowoczesnych technologii.

Reprezentanci grup producenckich bezpośrednio po podpisaniu porozumienia

Dlaczego taka współpraca jest ważna i potrzebna?

Działająca grupa stosunkowo szybko dochodzi do wniosku, że wielu swoich zadań nie jest w stanie skutecznie zrealizować, ma za mało towaru by zapewnić ciągłość dostaw, ma za słabą pozycją by domagać się korzystnych zapisów w umowie kontraktacyjnej z dużym odbiorcą, trudno jej zrealizować niezbędne inwestycje np. z zakresu zakupu urządzeń do przygotowania produktów do handlu, itp. Wówczas niezbędna jest organizacja wyższego rzędu, która będzie zajmować się podobnymi zadaniami jak pojedyncza organizacja, tylko na odpowiednio większą skalę, zapewniającą osiągnięcie oczekiwanych efektów. Ważnym celem związków jest realizowanie funkcji lobbystycznych.

Podpisanie Porozumienia Grup Producentek Sektora Owoców i Warzyw Polski Środkowoschodniej jest dobrym i godnym naśladowania początkiem w zakresie współpracy grup producenckich. Należy oczekiwać, że w ślad za tą inicjatywą przyjdą podobne w innych regionach i w niedługim czasie będzie możliwe podobne porozumienie o zasięgu krajowym.

Witold Boguta
Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej

**FUNDACJA
SPÓŁDZIELCZOŚCI WIEJSKIEJ**

Regionalny Ośrodek Usług Spółdzielczych FSW
ul. 1 Armii Wojska Polskiego 5
20 - 078 Lublin

SZKOLENIOWA WIZYTA W NIEMCZACH

W dniach 13-18 grudnia 1998 r. czterdziestoosobowa grupa rolników-producentów trzody chlewnej w większości zrzeszonych w organizacjach producenckich, działających na terenie naszego województwa uczestniczyła w wyjeździe szkoleniowym do regionów Westfalia i Dolna Saksonia w Niemczech. Organizatorem wyjazdu była Białkopodlaska Izba Rolnicza we współpracy z Instytutem Genetyki i Hodowli Zwierząt w Jastrzębcu reprezentowanym przez pana dr Adama Ostrowskiego, pracownika naukowego Instytutu, który pełnił rolę przewodnika, tłumacza a także na bieżąco wyjaśniał wszelkie problemy z zakresu chowu trzody pojawiające się w licznych dyskusjach prowadzonych w gronie uczestników wyjazdu.

W regionach które odwiedziliśmy występuje największa w Niemczech koncentracja produkcji trzody chlewnej. Dominują gospodarstwa utrzymujące średnio 47 loch i wyposażone w 800-1000 stanowisk do tuczu. W zachodniej części Westfalii, wokół Münster w tzw. "zagłębiu świńskim" zdarzają się gospodarstwa gdzie utrzymuje się ponad 70 loch.

Nie przypadkowo więc, znajduje się tutaj Ośrodek Naukowo-Doświadczalny Produkcji Zwierzęcej i Roślinnej Izby Rolniczej Westfalen-Lippe z siedzibą w Haus Düsse podlegającej administracyjnie Izbie Rolniczej w Münster. Na obszarze działania tej Izby znajduje się około 50 tys. gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 25-30 ha. Obserwuje się tam tendencję do zwiększania areалу gospodarstw poprzez dzierżawę, rzadziej zakup ziemi, od rolników rezygnujących z tego zawodu bądź przechodzących na emeryturę. Roczna dzierżawa 1ha ziemi kosztuje około 1,5 tys. DM, natomiast cena 1ha w zależności od jakości osiąga kwotę 12-50 tys. DM. Tucz trzody zobowiązuje niejako do utrzymania odpowiedniego arealu ziemi ze względu na konieczność zagospodarowania gnojowicy, którą magazynuje się w gospodarstwie przez okres zimy (listopad-marzec) a wiosną rozlewa na polach. Zakłada się, że posiadanie 1000 szt. tuczników wymaga 35-40 ha ziemi do tego celu.

Niemieccy producenci trzody również nie są zadowoleni z ekonomicznych efektów gospodarowania. Po załamaniu się rynku wschodniego, który był odbiorcą około 150 tys. sztuk tuczników tygodniowo, zarysowały się problemy ze zbytem produkcji. Obecnie producent otrzymuje za 1kg tuczniaka wg w.b.c. około 1,50-2,00 DM w zależności od poziomu mięsności tuszy. Oceny mięsności dokonują niezależne firmy ale wynajmowane przez Zakłady Mięsne dlatego też, producenci mają zastrzeżenia co do obiektywności wyników tej oceny. Do pomiarów mięsności tusz w Zakładach Mięsnych używane są wysokiej jakości urządzenia łącznie z AUTOFOMEM, wyposażonym w 16 głowic umożliwiających wykonanie 3 tys. pomiarów na jednej półtuszy. Wydajność tego urządzenia wynosi 500-800 sztuk /godz.

System wynagradzania dostawców żywca uwzględnia premiowanie dostawców tuczników o wysokiej mięsności tzn. powyżej 56% (próg premiowania) oraz

Uczestnicy wyjazdu przed Ośrodkiem Szkoleniowym Izby Rolniczej w Haus Düsse.

karanie poprzez potrącenia, dostawców sztuk nadmiernie otluszczonych. Optymalna waga tuszy wynosi 82-100 kg, co odpowiada 100-118 kg wagi żywej. Jak powiedzieli w trakcie seminarium pracownicy Ośrodka, zysk osiągany z jednego tuczniaka wynosi około 20-30 DM i wystarcza niemieckiemu rolnikowi na fryzjera.

Nowoczesne systemy utrzymania loch i tuczników, które mogliśmy obejrzeć w Haus-Düsse wymagają wysokich nakładów jednak producenci inwestują mając do dyspozycji kredyty oprocentowane od 3% do 6%, których poręczeniem może być wartość posiadanej ziemi. Na przykład koszt budowy tuczarni wynosi około 100 DM / 1 sztukę, koszt jednego stanowiska dla lochy luźnej i prośnej wynosi odpowiednio 400-600 DM. Loszka krzyżówkowa kosztuje 450 DM.

Stała ekspozycja sprzętu do utrzymania zwierząt w połączeniu z fachowym doradztwem służy do nauki zawodu i pomaga podjąć właściwe decyzje produkcyjne hodowcom trzody z całego regionu. Producent może tutaj zakupić sprzęt i ewentualnie zwrócić go po wypróbowaniu (w ramach rękojmi). Wśród eksponowanych urządzeń przeważały stanowiska dla loch luźnych i prośnych, stanowiska dla loch z prosiętami, kojce do odchowu warchlaków na 10 szt. z ogrzewaniem elektrycznym oraz różnego typu stacje żywieniowe od standartowych po automatyczne do tzw. sensorycznego systemu zadawania pasz płynnych. Praktyczne zastosowanie sprzętu obejrzelśmy zwiedzając obiekty hodowlane Ośrodka w którym utrzymuje się ogółem 150 macior. W tzw. centrum krycia lochy są w 80 % inseminowane a w 20 % kryte naturalnie. Dominują mieszańce Dtsch.Landrasse i Pietrain lub Hampshire. Po pokryciu lochy są trzymane oddzielnie - do momentu inplantacji zarodków, co następuje w 21 dniu po pokryciu. Testowanie na ciążę ultradźwiękami rozpoczyna się w 30 dniu, dokonywane jest w ciągu 5-6 dni przez dwie osoby żeby wykluczyć pomyłki, po czym lochy prośne mogą wychodzić z kójców indywidualnych i poruszać się. Lochy wysokoprośne są żywione wg. programu komputerowego, który gwarantuje im określoną ilość pełnoporcjowej paszy.

Każde zwierzę jest oznakowane numerem księgi zarodowej oraz kodem stacji żywieniowej (tzw. responder). Na kilka dni przed oproszeniem lochy są przeganiane na stanowiska do prosięcia, charakteryzujące się diagonalnym ustawieniem kojców i tam żywione są indywidualnie, pasze zadawane są ręcznie w ilości około 6 kg /dobę. Średnia ilość prosiąt w miocie wynosi 12 sztuk. Współczynnik wyproszeń wynosi 2,2. Prosięta są odsadzane w 27-30 dniu życia.

Tucz odbywa się w systemie bezściolowym (ruszt), chociaż coraz bardziej sprzeciwiają się temu organizacje broniące praw zwierząt. Dzielne przyrosty wagi przy żywieniu standardowym wynoszą 800g, system żywienia sensoryczny (komputerowy) powoduje, że są one nieco wyższe 800-900g ale tuczniaki te mają gorszą mięsność o około 0,5 %. Zużycie paszy nie przekracza 3 kg na 1kg przyrostu w obu przypadkach. System sensoryczny powoduje również, że zwierzęta więcej paszy zjadają lecz nie zużywają!

Zwierzęta żywione są paszami sporządzanymi wg. receptur opracowywanych przez specjalistów zatrudnionych w Ośrodku. Przykładowa dawka żywieniowa dla loch, uwzględniająca zwiększone potrzeby energetyczne składa się z następujących komponentów:

- pszenica	60 %
- jęczmień	23 %
- śruta sojowa	12 %
- olej sojowy	1 %
- Premix	4 %

Ceny rynkowe pasz pełnoporcjowych wahają się w granicach 3,5 DM/kg. Natomiast ceny zbóż: pszenica - 2,4 DM/ kg, jęczmień - 2,4 DM/ kg. Warto tutaj dodać, że z tytułu odłogowania 1 ha ziemi przeznaczonej do produkcji zbóż rolnik otrzymuje 500 DM rocznie.

Drugi, równie dydaktyczny dzień pobytu upłynął nam na spotkaniu z przedstawicielami Regionalnego Związku Hodowców Świń Weser- Ems - z siedzibą w Oldenburgu (Dolna Saksonia) oraz zwiedzaniu Ośrodka Doskonalenia Kadr Rolniczych w Wehnen należącym do Izby Rolniczej Westfalen-Lippe.

Prezes Związku przedstawił krótko genezę powstania i główne cele organizacji. Związek powstał w 1970 r., jako jeden z dziesięciu związków regionalnych funkcjonujących w kraju. Liczy obecnie 100 członków, którzy produkują rocznie około 25 tys. sztuk świń (materiał hodowlany). Od ubiegłego roku wszystkie 10 związków utworzyło wspólną księgę hodowlaną i realizują własny program hodowlany żeby ujednoczyć materiał zarodowy. Rocznie sprzedają 186 tys. sztuk świń. Jest to w tej chwili największy w Niemczech ośrodek produkcji materiału hodowlanego, dostarczający 47 % produkcji krajowej, która wynosi 400 tys. sztuk. Program hodowlany realizowany przez Związek opiera się na krzyżowaniu Niemieckiej Świni Szlachetnej z knurem Pietrain. Efektem tego jest tzw. Weser-Ems-Hybridsauen o szczególnie cennych cechach użyteczności, który trafia do tuczu. Związek eksportuje zwierzęta hodowlane do Czech i Kolumbii.

Ogółem pogłowie trzody chlewnej w Niemczech wynosi 22 mln. sztuk, z tego ponad 5 mln utrzymuje się

właśnie w regionie Weser-Ems.

Związek nie ma żadnych dotacji od państwa, utrzymuje się z prowizji wynoszącej 5 DM od sprzedanej za jego pośrednictwem sztuki. Nie ma jednak wpływu na poziom cen płaconych producentom. Wpływu takiego nie mają także organizacje zrzeszające producentów żywca wieprzowego, współpracujące w tym zakresie z Izłą Rolniczą.

Ośrodek doświadczalny w Wehnen służy między innymi rolnikom zrzeszonym w Związku Hodowców Świń do odbywania szkoleń podnoszących ich kwalifikacje. Ponadto kształcą się tu młodzi ludzie, przejmujący gospodarstwa oraz pracownicy ośrodka, którzy co dwa lata przez jeden tydzień kształcą się przechodząc cały cykl produkcyjny. Rocznie kształca się tutaj korzystając z bazy socjalnej ośrodka około 700 rolników z 16 branż (łącznie z komputerową).

Uczesnicy oglądają urządzenia stanowiące wyposażenie chlewni.

W obiektach hodowlanych Ośrodka utrzymywanych jest w różnych systemach 80 szt. loch oraz funkcjonuje tuczarnia na 500 szt. tuczniaków. Cykl produkcyjny dostosowany jest do potrzeb szkoleniowych. Do celów doświadczalnych wykorzystywanych jest 100 ha ziemi, w tym 60 ha gruntów ornych i 40 ha użytków zielonych. Zwiedziliśmy wszystkie obiekty związane z cyklem produkcyjnym trzody, korzystając z wyjaśnień i odpowiedzi na liczne pytania towarzyszącego nam specjalisty. Niektórzy nasi producenci w wypowiedziach i dyskusjach wyróżniali się imponującym poziomem wiedzy fachowej. Należy przypuszczać, że w oparciu o nią, uzyskaliby podobne wyniki hodowlane w porównywalnych warunkach ekonomicznych. Ale właśnie tu jest ta różnica....

Reasumując, należy stwierdzić, że aspekt dydaktyczny tego wyjazdu został zrealizowany, miejmy nadzieję- z korzyścią dla jego uczestników.

Barbara Ludwicka

PRAWNIK RADZI

POMOC SPOŁECZNA

- JEJ CEL I ZAKRES

ORAZ ZASADY UDZIELANIA ŚWIADCZEŃ

Pomoc społeczna jest to instytucja polityki społecznej Państwa, powołana do niesienia pomocy osobom, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej pokonać w ramach własnych działań. Do udzielenia tej pomocy zobowiązane są organy administracji rządowej i samorządowej we współpracy z innymi organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi, stowarzyszeniami charytatywnymi, fundacjami i osobami fizycznymi. Głównym celem tej pomocy jest doprowadzenie w miarę możliwości do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin. Szczegółowe zasady postępowania reguluje ustawa z dnia 29 listopada 1990r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998r. Nr 64, poz.414)

Prawa do świadczeń przewidzianych ustawą mają charakter powszechny. Pomoc społeczną w świetle ustawy udzielana jest osobom i rodzinom, w szczególności z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezrobocia, upośledzenia fizycznego lub umysłowego, długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, alkoholizmu lub narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, kłęski żywiłowej lub ekologicznej (art.3). Natomiast prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwot wymienionych w art.4 ust.1, przy równoczesnym występowaniu co najmniej jednej z okoliczności wymienionych wyżej.

Osobom i rodzinom, które nie spełniają jednego z warunków wskazanych w art.4 ust.1 zgodnie z art.5 ustawy o pomocy społecznej, w szczególnie uzasadnionych przypadkach może być przyznana pomoc pieniężna lub w naturze z obowiązkiem jej zwrócenia w całości lub części wydatków na zasadach określonych w art. 34 i 41.

W przypadku stwierdzenia marnotrawstwa przyznanych świadczeń, ich celowego zniszczenia bądź też marnotrawstwa własnych zasobów materialnych przez osobę podopieczną może nastąpić ograniczenie świadczeń pomocy społecznej do niezbędnego minimum lub odmowa ich przyznania,

z tym że nie powinno to prowadzić do pogorszenia sytuacji osób będących na utrzymaniu podopiecznego (art.6). W takiej sytuacji można przekazać świadczenie z pomocy społecznej bezpośrednio na cel, któremu miało ono służyć z pominięciem uprawnionego.

W przypadku korzystania ze świadczeń pieniężnych w sposób niezgodny z ich przeznaczeniem, mogą one być przyznane w formie niepieniężnej.

Podstawę do odmowy przyznania lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej może stanowić także brak współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji, a także nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną. W orzecznictwie administracyjnym za okoliczności świadczące o współdziałaniu w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej uznano m.in.:

- ⊖ poszukiwanie pracy,
- ⊖ odbywanie przyuczenia do zawodu,
- ⊖ szkolenie w celu przekwalifikowania,
- ⊖ podejmowanie starań o uzyskanie lub ponowne nabycie statusu bezrobotnego,
- ⊖ starania o zaliczenie do grupy inwalidzkiej.

Przyznana pomoc może mieć charakter pomocy środowiskowej albo instytucjonalnej. Pomoc środowiskowa to pomoc przyznawana w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny potrzebującej pomocy. Do pomocy środowiskowej należy:

- ⊖ pomoc rzeczowa,
- ⊖ pomoc w postaci usług opiekuńczych,
- ⊖ pomoc finansowa na pokrycie kosztów leczenia,
- ⊖ pomoc w postaci pracy socjalnej,
- ⊖ pomoc w celu ekonomicznego uniezależnienia,
- ⊖ pomoc w sprawieniu pogrzebu,
- ⊖ pomoc pieniężna w postaci przyznania:
  - ↳ zasiłku stałego,
  - ↳ zasiłku okresowego,
  - ↳ zasiłku celowego,
  - ↳ renty socjalnej.

Pomoc instytucjonalna świadczona jest w domach pomocy społecznej, ośrodkach opiekuńczych i innych tego rodzaju placówkach. Do form pomocy instytucjonalnej należy pomoc w postaci umieszczenia osoby potrzebującej w domu opieki społecznej, świadczenia usług opiekuńczych w ośrodkach wsparcia oraz domach pomocy społecznej. **cdn.**

Bożena Bilkiewicz-Bańka